

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG TỘI PHẠM VÙNG ĐÔNG NAM BỘ

NGUYỄN THỊ THANH THÙY*

Đông Nam Bộ được xác định là trung tâm kinh tế lớn nhất của cả nước, là vùng có vị trí chiến lược, có vai trò đặc biệt quan trọng của cả nước về kinh tế, văn hóa - xã hội, quốc phòng, an ninh và đối ngoại; là vùng có tốc độ tăng trưởng dân số cơ học nhanh, mật độ dân số đô thị lớn. Tuy nhiên, bên cạnh những thuận lợi trong quá trình phát triển, vùng Đông Nam Bộ cũng đã và đang phải đối mặt với nhiều thách thức và diễn biến phức tạp của các loại tội phạm trong nhiều lĩnh vực. Thực tế trên đòi hỏi các tỉnh, thành phố vùng Đông Nam Bộ phải tăng cường quản lý, kiểm soát sự gia tăng tỷ lệ phạm tội, từ đó, góp phần bảo đảm an ninh, giữ gìn trật tự xã hội của toàn vùng.

Từ khóa: Phòng, chống tội phạm; vùng Đông Nam Bộ; quản lý nhà nước; tăng cường.

The Southeast region of Vietnam is the nation's most significant economic center, with a strategic position and critical roles in the economy, culture, society, national defense, security, and international relations. It also experiences rapid population growth and high urban density. Despite these advantages, the Southeast region faces numerous challenges with complex criminal activities across various fields. This situation necessitates that the provinces and cities in the region enhance management and control to curb rising crime rates, thereby contributing to ensuring security and maintaining social order in the entire region.

Keywords: Crime prevention and suppression; Southeast region; state management; strengthening.

NGÀY NHẬN: 05/9/2024

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 12/10/2024

NGÀY DUYỆT: 18/11/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.346.2024.1014>

1. Đặt vấn đề

Đông Nam Bộ có diện tích 23.551 km², chiếm 7,1% diện tích cả nước; dân số hơn 19 triệu người¹, đạt tỷ lệ đô thị hóa 67,3% cao nhất trong các vùng kinh tế - xã hội của cả nước và cao hơn nhiều tỷ lệ đô thị hóa bình quân chung cả nước năm 2022 là 41%²; tốc độ tăng trưởng dân số cơ học nhanh, mật độ dân số đô thị lớn. Đặc điểm này tạo sức ép lớn cho

hạ tầng kỹ thuật và giải quyết các vấn đề xã hội, như: nhà ở, y tế, giáo dục, an sinh xã hội, trật tự an toàn xã hội.

Vùng Đông Nam Bộ bao gồm: TP. Hồ Chí Minh, Tây Ninh, Bình Phước, Bình Dương, Đồng Nai, Bà Rịa - Vũng Tàu và cũng là vùng kinh tế năng động, sáng tạo, đi đầu trong đổi

* TS, Học viện An ninh nhân dân

mới... Những đặc điểm này đã tạo điều kiện thuận lợi cho vùng Đông Nam Bộ phát triển văn hóa, xã hội và một nền kinh tế năng động. Tuy nhiên, cũng tạo ra những nguy cơ tiềm ẩn, phát sinh nhiều vấn đề xã hội phức tạp, đặc biệt là vấn đề trật tự an toàn xã hội, vấn đề tội phạm, ảnh hưởng nghiêm trọng đến an ninh và cản trở quá trình phát triển của vùng.

2. Thực trạng công tác quản lý nhà nước về phòng, chống tội phạm vùng Đông Nam Bộ

Những năm qua, công tác quản lý nhà nước (QLNN) về phòng, chống tội phạm tại các tỉnh, thành phố vùng Đông Nam Bộ đã luôn được triển khai thực hiện kịp thời các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Quốc hội, chiến lược, chương trình của Chính phủ và của Ban Chỉ đạo 138/CP (Quyết định số 12/QĐ-BCĐ 138/CP ngày 18/01/2017 của Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm của Chính phủ ban hành Quy chế hoạt động Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm của Chính phủ). Kết quả cho thấy, các tỉnh, thành phố đã tập trung tổ chức triển khai thực hiện các quyết định của Thủ tướng Chính phủ, như: Quyết định số 623/QĐ-TTg ngày 14/4/2016 phê duyệt Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm giai đoạn 2016 - 2025 và định hướng đến năm 2030; Quyết định số 193/QĐ-TTg ngày 09/02/2021 phê duyệt Chương trình phòng, chống mua bán người giai đoạn 2021 - 2025 và định hướng đến năm 2030 gắn với việc triển khai thực hiện Quyết định số 1944/QĐ-TTg ngày 18/12/2021 phê duyệt Chương trình thực hiện Kết luận số 13-KL/TW về thực hiện Chỉ thị số 48-CT/TW ngày 22/10/2010 của Bộ Chính trị, trong đó chú trọng các giải pháp bảo đảm an ninh, trật tự, phòng, chống tội phạm.

Kết quả cho thấy, TP. Hồ Chí Minh là thành phố phát triển kinh tế đi đầu của đất nước, là trung tâm văn hóa giáo dục quan trọng ở Việt Nam. Tuy nhiên, cũng là một trong những địa bàn phức tạp về tình hình an ninh trật tự xã hội, đặc biệt là hoạt động của những băng nhóm tội phạm. Ban Chỉ đạo 138 TP. Hồ Chí Minh (gọi tắt là Ban Chỉ đạo

138/TP) đã ban hành kế hoạch triển khai thực hiện Chỉ thị số 25-CT/TU ngày 20/9/2023 của Thành ủy về tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng đối với công tác đấu tranh phòng, chống “tội phạm đường phố” trên địa bàn Thành phố. Cùng với đó, thực hiện các hoạt động điều tra, xác minh và giải quyết các vụ án hình sự; triển khai các biện pháp tuyên truyền pháp luật, tổ chức hội thảo nâng cao ý thức của cộng đồng dân cư về phòng, chống tội phạm; quản lý và kiểm soát an ninh trật tự các khu vực công cộng, các loại hình tội phạm, nhất là tội phạm ma túy, cụ thể: chỉ tính riêng 7 tháng đầu năm 2024, Công an Thành phố đã phát hiện, khám phá gần 2.000 vụ, 4.850 đối tượng có hành vi vi phạm pháp luật về ma túy³.

Ở tỉnh Đồng Nai, có hệ thống giao thông thuận tiện với nhiều tuyến đường huyết mạch quốc gia, vì vậy, trong công tác phòng, chống tội phạm của tỉnh luôn được chú trọng đẩy mạnh. Tỉnh ủy đã ban hành Nghị quyết số 16-NQ/TU ngày 19/5/2020 về tăng cường công tác lãnh đạo của cấp ủy Đảng trong công tác đấu tranh, phòng, chống tội phạm giai đoạn 2020 - 2025 và thường xuyên kiểm tra tình hình thực hiện Nghị quyết tại các đơn vị cơ sở của tỉnh. Ngày 01/3/2023, UBND tỉnh Đồng Nai đã ban hành Kế hoạch số 30/KH-BCĐ về công tác phòng, chống tội phạm trên địa bàn tỉnh, với các mục tiêu tiếp tục kéo giảm tội phạm. Đối với tội phạm công nghệ, công an tỉnh Đồng Nai đã quán triệt quyết liệt việc thực hiện chỉ đạo của Bộ Công an, Tỉnh ủy, UBND tỉnh trong đấu tranh với các loại tội phạm, bảo đảm tốt tình hình an ninh, trật tự tại địa phương; đồng thời, phát huy vai trò của người dân trong đấu tranh phòng, chống tội phạm bằng “gần 2 ngàn thông tin được cung cấp, hỗ trợ lực lượng chức năng xử lý kịp thời các vụ việc vi phạm, góp phần bảo đảm tình hình an ninh trật tự tại cơ sở”⁴.

Tại tỉnh Bình Dương, là tỉnh thu hút nhiều nhà đầu tư trong và ngoài nước, đồng thời cũng tập trung số lượng lớn người nhập cư từ khắp nơi. Do đó, trong quá trình phát triển,

bên cạnh những thuận lợi, Bình Dương cũng gặp nhiều thách thức trong giải quyết việc làm, an sinh xã hội và các vấn đề về an ninh trật tự cũng bị tác động khá nghiêm trọng, đặc biệt là vấn đề tội phạm.

Theo đánh giá của Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội của tỉnh đã triển khai hiệu quả đề án “Vận động toàn dân tham gia phòng ngừa, phát hiện, tố giác tội phạm; cảm hóa, giáo dục, cải tạo người phạm tội tại gia đình và cộng đồng dân cư”. Trong đó, chú trọng công tác tuyên truyền, vận động Nhân dân nâng cao tinh thần cảnh giác với các loại tội phạm, nhất là trộm cắp tài sản, tín dụng đen và lừa đảo chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng được thực hiện thường xuyên, bằng nhiều hình thức, nội dung phong phú. Bên cạnh đó, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các xã, thị trấn của tỉnh còn tích cực vận động các cơ sở sản xuất - kinh doanh trên địa bàn tiếp nhận và tạo điều kiện cho người cai nghiện ma túy thành công trở về địa phương có việc làm ổn định.

Tuy nhiên, tình hình tội phạm về trật tự xã hội vẫn còn cao, tăng so với cùng kỳ hàng năm và có khả năng diễn biến phức tạp, ảnh hưởng trực tiếp đến kinh tế - xã hội tại địa phương. Trong 9 tháng năm 2024, tình hình tội phạm về trật tự xã hội đã phát hiện 1.429 vụ, giảm 18 vụ so với cùng kỳ năm 2023. Công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm theo lĩnh vực, chuyên đề được thực hiện nghiêm túc, hiệu quả, đã điều tra, xử lý 503 vụ, 763 bị can; bắt, vận động đầu thú được 123 đối tượng truy nã, công tác tiếp nhận, giải quyết tin báo tố giác tội phạm đạt hơn 75%...⁵.

Đối với tỉnh Bình Phước có nhiều dự án đầu tư, khu công nghiệp hoạt động, có đường biên giới dài (258.939 km) và nhiều cửa khẩu thông thương với vương quốc Campuchia nên có rất nhiều cơ hội để phát triển kinh tế⁶. Tuy nhiên, Bình Phước cũng đã và đang phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức, các loại tội phạm với thủ đoạn ngày càng tinh vi hơn và diễn ra khá phức tạp trên địa bàn.

Để ngăn chặn tình trạng phạm tội và vi phạm pháp luật, ngày 15/9/2023, Công an tỉnh, Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh và Cục Hải quan tỉnh Bình Phước đã tổ chức Hội nghị ký kết Kế hoạch phối hợp trong phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật trên tuyến biên giới. Tiếp đó, UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 27/KH-UBND ngày 23/01/2024 phát động phong trào thi đua thực hiện công tác phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội; đặc biệt, Công an tỉnh đã mở các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ QLNN về an ninh, trật tự cho công an cấp xã...

Tỉnh Tây Ninh là đầu mối giao thương, trung chuyển hàng hóa, dịch vụ, du lịch, thương mại giữa các nước trong tiểu vùng sông Mê Kông và có vị trí chiến lược về quốc phòng, an ninh. Với vị trí như vậy, Tây Ninh là một trong những địa bàn có nguy cơ tiềm ẩn các loại tội phạm với những diễn biến phức tạp và phương thức hoạt động tinh vi, ảnh hưởng đến an ninh trật tự xã hội.

Nhằm kịp thời phát hiện, đấu tranh, ngăn chặn tội phạm trên địa bàn tỉnh, nhất là tội phạm sử dụng công nghệ cao rất tinh vi, UBND tỉnh đã chỉ đạo ban, ngành, đoàn thể, địa phương tăng cường công tác QLNN về phòng, chống tội phạm trên địa bàn tỉnh và ban hành Quyết định số 15/2020/QĐ-UBND ngày 04/5/2020, Kế hoạch số 2595/KH-UBND ngày 16/8/2023 về thực hiện Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 27/5/2023 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động tổ chức đánh bạc và đánh bạc trên địa bàn tỉnh Tây Ninh. Công an tỉnh đã tổ chức mở cao điểm đợt tấn công, truy quét tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen” (15/9/2023 - 15/3/2024) nhằm nâng cao hiệu quả công tác QLNN về an ninh trật tự đối với các cơ sở kinh doanh có điều kiện và các cơ sở kinh doanh có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”. UBND tỉnh chỉ đạo các huyện, thị xã, thành phố thực hiện tốt phong trào toàn dân bảo vệ

an ninh Tổ quốc tại địa phương, đa dạng hình thức tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân trong phòng ngừa, đấu tranh với các loại hình tội phạm...

Đối với tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, ở vị trí cửa ngõ ra Biển Đông của các tỉnh trong vùng Đông Nam Bộ; kết nối với TP. Hồ Chí Minh và các địa phương khác bằng đường bộ, đường không và đường thủy. Theo mục tiêu đề ra, tầm nhìn đến năm 2050, Bà Rịa - Vũng Tàu là trung tâm kinh tế biển quốc gia; trung tâm dịch vụ hàng hải của khu vực Đông Nam Á; trung tâm du lịch chất lượng cao đẳng cấp quốc tế. Để thực hiện mục tiêu đề ra, tỉnh phải giải quyết rất nhiều vấn đề, đặc biệt là vấn đề phòng, chống tội phạm. Đầu năm 2023, Ban Chỉ đạo 138 tỉnh đã có văn bản đề nghị Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh và các đoàn thể; các sở, ban, ngành thành viên Ban Chỉ đạo 138 tỉnh, Ban Chỉ đạo 138 các huyện, thị xã, thành phố tiếp tục triển khai thực hiện nhiệm vụ trọng tâm; tăng cường các biện pháp phòng, chống oan sai, chống bỏ lọt tội phạm và người phạm tội; phấn đấu tỷ lệ chuyển hóa thành công đạt từ 60% trở lên; 85% các địa bàn đã chuyển hóa thành công không tái phức tạp trở lại⁷. Tỉnh cũng đã ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Quyết định số 5158/QĐ-UBND ngày 31/12/2021 và Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm giai đoạn 2016 - 2025, định hướng đến năm 2030.

Nhìn chung, các tỉnh, thành phố vùng Đông Nam Bộ đã tăng cường và phối hợp mạnh mẽ trong công tác phòng, chống tội phạm. Trong đó, cùng thống nhất ban hành Quy chế số 303/QCPH ngày 29/10/2020 về bảo đảm an ninh trật tự địa bàn giáp ranh và thường xuyên sơ kết, tổng kết hoạt động 6 tháng, 1 năm nhằm chủ động xây dựng các phương án, kế hoạch và tổ chức diễn tập, thực tập bảo đảm vận dụng tốt để xử lý các tình huống về an toàn trật tự xảy ra trong thực tế. Tuy nhiên, vùng Đông Nam Bộ vẫn đứng

trước một số thách thức: âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phản động để chống phá Đảng, Nhà nước; tình hình tội phạm vẫn còn diễn biến phức tạp, một số loại tội phạm có xu hướng tăng, nhất là loại tội phạm xuyên biên giới, tội phạm sử dụng công nghệ cao, tội phạm có yếu tố nước ngoài, tội phạm kinh tế, buôn lậu, ma túy; phương thức, thủ đoạn phạm tội ngày càng tinh vi, manh động, liều lĩnh, nguy hiểm hơn; thành phần tội phạm đa dạng, có xu hướng trẻ hóa; các loại tội phạm có xu hướng quốc tế hóa.

3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước đối với công tác phòng, chống tội phạm vùng Đông Nam Bộ

Một là, tham mưu cấp ủy, chính quyền các tỉnh, thành phố vùng Đông Nam Bộ triển khai nghiêm túc, có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ và Bộ Công an về bảo đảm vững chắc quốc phòng, an ninh; tiếp tục triển khai quyết liệt các giải pháp kéo giảm 5% tội phạm qua từng năm.

Hai là, hoàn thiện hệ thống quy định pháp luật về phòng, chống tội phạm, tiếp tục đẩy mạnh cải cách tư pháp, kết hợp giữa cải cách tư pháp với cải cách hành chính; rà soát, kịp thời điều chỉnh, bổ sung các chính sách phát triển nhằm bảo đảm chặt chẽ, không để tội phạm lợi dụng hoạt động; thực hiện nghiêm các quy định của pháp luật trong tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm; có biện pháp hữu hiệu bảo vệ người phát hiện, tố cáo hành vi phạm tội, nhất là tố cáo hành vi tham nhũng theo quy định.

Ba là, coi trọng và chủ động phòng ngừa, ngăn chặn tội phạm ngay từ cộng đồng, gia đình, từ cơ sở, thông qua: đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, giáo dục, phổ biến pháp luật nhằm nâng cao cảnh giác, ý thức trách nhiệm chấp hành pháp luật, tích cực, tự giác tham gia đấu tranh phòng, chống tội phạm của người dân; siết chặt QLNN về cư trú, quản lý người nước ngoài, quản lý vũ khí, vật liệu nổ; đấu tranh mạnh mẽ với những luận

điều xuyên tạc, thông tin không đúng sự thật về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước trong phòng, chống tội phạm.

Bốn là, xây dựng và củng cố lực lượng công an nhân dân ở từng địa phương, nhất là công an cấp xã đủ điều kiện để kịp thời giải quyết các vấn đề phức tạp về an ninh, trật tự nảy sinh tại cơ sở; thường xuyên nâng cao trình độ, chuyên môn, nghiệp vụ để giúp lực lượng này nhận diện đúng đối tượng, có kỹ năng sử dụng vũ khí, công cụ hỗ trợ và xử lý được tình huống phát sinh từ thực tế; đầu tư kinh phí, trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật, nâng cao năng lực đáp ứng yêu cầu và thực tiễn công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm; tăng cường năng lực nghiên cứu khoa học và ứng dụng thành tựu tiên tiến của khoa học - công nghệ trong công tác phòng, chống tội phạm.

Năm là, tăng cường kiểm tra, giám sát, phát hiện, ngăn chặn kịp thời các nguy cơ phát sinh tội phạm; quản lý địa bàn, đối tượng, đặc biệt là các băng, ổ nhóm mang tính chất côn đồ; không để tồn tại, hình thành các địa bàn, điểm nóng về hình sự; phát huy vai trò của các tổ tuần tra, giám sát để chủ động phòng ngừa, răn đe, ngăn chặn và xử lý kịp thời, trấn áp các loại tội phạm đường phố, tội phạm ma túy, các hành vi vi phạm pháp luật về tội tàng trữ vũ khí, vận chuyển kinh doanh hàng cấm, hàng nhập lậu...

Sáu là, nâng cao hiệu quả công tác phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa các cơ quan, tổ chức có liên quan về công tác phòng, chống tội phạm. Tiếp tục sự phối hợp theo Quy chế số 303/QCPH giữa 6 tỉnh, thành phố trong vùng.

Bảy là, mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế trong công tác phòng, chống tội phạm, đặc biệt tiếp tục thúc đẩy hợp tác với Campuchia trong đấu tranh phòng, chống tội phạm, bảo đảm an ninh từ xa; tổ chức thực hiện tốt các Công ước quốc tế, Hiệp định tương trợ tư pháp về hình sự, Hiệp định hợp tác phòng, chống tội phạm mà Việt Nam đã ký kết hoặc gia nhập.

4. Kết luận

Phòng, chống tội phạm là một nội dung quan trọng luôn được Đảng và Nhà nước quan tâm trong thực hiện mục tiêu phát triển của quốc gia, vùng và các tỉnh, thành phố. Trong thời gian tới, vấn đề tội phạm ở vùng còn tiếp tục có những diễn biến phức tạp, với những thủ đoạn tinh vi và phương thức hoạt động mới, đòi hỏi Ban Chỉ đạo 138 các tỉnh trong vùng; lãnh đạo tỉnh, lực lượng công an các tỉnh vùng Đông Nam Bộ trong thời gian tới cần tập trung thực hiện tốt các giải pháp cụ thể, bảo đảm an ninh, phòng, chống tội phạm để góp phần bảo đảm trật tự an ninh, an toàn xã hội của vùng nói riêng, của cả nước nói chung.

Chú thích:

- 1, 6. Tổng cục Thống kê (2023). *Niên giám thống kê năm 2023*. H. NXB Thống kê, tr. 104, 104.
2. *Đô thị là động lực phát triển kinh tế - xã hội vùng Đông Nam Bộ*. <https://thanhtra.com.vn>, ngày 24/10/2022.
3. *Công an TP. Hồ Chí Minh đi đầu trong việc phát huy vai trò toàn dân tham gia tố giác tội phạm ma túy*. <https://baophapluat.vn>, ngày 19/8/2024.
4. *Đồng Nai hiệu quả từ phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc*. <https://antv.gov.vn>, ngày 08/9/2024.
5. *Bình Dương mở cao điểm tấn công trấn áp tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan tín dụng đen*. <https://bocongan.gov.vn>, ngày 23/10/2024.
7. *Công văn chỉ đạo thực hiện công tác phòng, chống tội phạm năm 2023*. <https://baria-vung-tau.gov.vn>, ngày 28/02/2023.

Tài liệu tham khảo:

1. *Báo cáo tổng kết công tác phòng, chống tội phạm năm 2023 và triển khai công tác năm 2024 của Công an các tỉnh Đồng Nai, Bình Phước, Bình Dương, Tây Ninh, Bà Rịa - Vũng Tàu*.
2. Bộ Chính trị (2022). *Nghị quyết số 24-NQ/TW ngày 07/10/2022 về phương hướng phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng - an ninh vùng Đông Nam Bộ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.
3. Thủ tướng Chính phủ (2022). *Quyết định số 463/QĐ-TTg ngày 14/4/2022 về Quy hoạch vùng Đông Nam Bộ thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050*.